

قوه قضائیه

دیوان عدالت اداری

تاریخ ۱۳۸۷/۷/۲۲

شماره ۸۱۹/۸۴

پیوست ۱

بسمه تعالی

مدیریت محترم کل دبیرخانه شورای نگهبان

با اهداء سلام:

بازگشت به نامه شماره ۲۰۹۲/۳۰/۱۶ مورخ ۱۳۸۷/۱/۵

به پیوست تصویر دادنامه شماره ۴۳۳/۳۱۳۲ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۲

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری جهت اطلاع و اقدام مقتضی

ارسال می شود.

دفتر هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
مدیر دفتر هیات عمومی دیوان عدالت اداری
دیوان عدالت اداری

از طرف

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۱۷/۱۱/۲۸۹۴ صبح
تاریخ ثبت: ۱۷/۱۱/۲۸۹۴ عصر
اقدام کننده: ۱۷/۸/۷

بسمه تعالی
فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدُوا
دادنامه

تاریخ: ۱۳۸۷/۶/۲۴
شماره:
پیوست:

تاریخ: ۱۳۸۷/۶/۲۴ شماره دادنامه: ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴ کلاسه پرونده: ۸۱۹/۸۴، ۲۱۶/۸۵، ۹۰/۸۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شکات: آقایان غلامحسین جعفری خاکستری، سعید بابایی، احمد و ابوالقاسم داوری.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره ۹ مصوبه شورای اسلامی شهر اصفهان.

مقدمه: شکات به شرح دادخواستهای تقدیمی اعلام داشته‌اند، الف- ماده صد قانون شهرداریها و تبصره‌های آن حکم تخلفات ساختمانی و بناهای مازاد بر تراکم یا تغییر نوع استفاده از بنا و سایر موارد تخلفات ساختمانی را از لحاظ نحوه رسیدگی، تعیین جریمه میزان و نحوه وصول آن را معین و متخلفین را مکلف به پرداخت جرائم قانونی براساس رأی کمیسیون کرده است. بعد از صدور رأی از طرف کمیسیون، شهرداری مکلف به وصول جریمه براساس نظر کمیسیون و رفع مشکل است، لکن شورای اسلامی شهر اصفهان بر خلاف موازین قانونی و نقض بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۱ که هیچ دلیلی بر نسخ آن وجود ندارد و بدون اخذ مجوز شرعی و حکومتی از مقام عظمای ولایت، مقررهای را تصویب نموده که براساس آن، متخلفین ساختمانی را مکلف نموده علاوه بر پرداخت جرائم مربوط به رأی کمیسیون مبالغ گزاف دیگری تحت عنوان عوارض ارزش افزوده بر تراکم ساختمانی به قیمت روز پرداخت نمایند. این مقررهای تحت عنوان تبصره ۹ در تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۳ به تصویب شورای شهر اصفهان رسیده است. از آنجا که این تبصره بر خلاف نص صریح ماده ۱۴ آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیلات شوراها مصوب ۱۳۷۸ هیأت وزیران این مصوبه را عطف به سابق هم می‌کنند و اجرای رأی کمیسیون را موقوف به پرداخت مبالغ مربوط به مصوبه مزبور نموده و چنانچه کسی به دلیل غیر قانونی بودن و یا بی ارتباط بودن مصوبه شورای شهر با موضوع تخلفات ساختمانی و جرائم مختلف از پرداخت مبالغ مورد مطالبه شهرداری امتناع نماید بلافاصله موضوع را به کمیسیون ماده صد ارجاع و حکم تخریب ملک را به بهانه عدم پرداخت جرائم قانونی از کمیسیون اخذ می‌نمایند. در حالی که عوارض موضوع مصوبه شورای اسلامی شهر اصفهان اولاً غیر قانونی و خارج از حدود اختیارات آن مرجع است. ثانیاً هیچ ارتباطی با جرائم قانونی موضوع تبصره‌های ماده صد که ضمانت اجرای تخریب را به دنبال دارد، ندارد. کمیسیون ماده صد هم معمولاً توجه به این مبانی ندارد و با تمکین خواسته ناحق شهرداری، و

دیوان عدالت اداری

بِسْمِ تَعَالَى
فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدُوا

دادنامه

تاریخ: ۱۳۸۸

شماره:

پیوست:

صدور حکم تخریب موجبات تضییع حقوق مردم و تحکم و زورگویی شهرداری و نارضایتی شهروندان را فراهم می‌آورد، لذا تقاضای ابطال تبصره فوق را دارم. رئیس شورای اسلامی شهر اصفهان طی لوائح دفاعیه شماره ۲۸/۱۰۰/۲۷۴۶ مورخ ۱۳۸۵/۷/۱۸ و ۲۸/۱۰۰/۲۰۹۸ مورخ ۱۳۸۶/۶/۱۱ چنین اعلام داشته است، ۱- شاکی در شکایت خود ابطال مصوبه عوارض تراکم شورای اسلامی اصفهان را درخواست کرده، در صورتی که تصمیم شورای اسلامی در وضع عوارض تراکم از نوع تصمیمات و آراء واحدهای دولتی و شهرداریها و کمیسیونهای تخصصی مذکور در ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری که قابل رسیدگی در آن دیوان باشد نیست و راه اعتراض به تصمیمات شوراهای اسلامی به طریقی است که در قانون شوراهای اسلامی پیش‌بینی شده است. به عبارتی شورای اسلامی نهادی است مردمی و نه دولتی و درخواست ابطال تصمیمات شوراها نمی‌تواند در دیوان عدالت اداری مطرح گردد. ۲- براساس ماده ۹۴ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ وزارت کشور مسئول اجرای این قانون شناخته شده و موظف گردیده ظرف دو ماه آیین‌نامه اجرایی مورد نیاز را تهیه و تصویب نماید، بر این اساس آیین‌نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شورای اسلامی شهر، بخش و موضوع قانون تشکیلات وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور مصوب سال ۱۳۷۵ در سال ۱۳۷۸ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ و بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون یاد شده را تصویب نموده است که به موجب بند یک آیین‌نامه مذکور شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک می‌توانند برای تامین بخشی از هزینه‌های شهر، بخش یا شهرک مربوطه اعم از هزینه‌های خدماتی اداری و عمرانی با رعایت ضوابط و ترتیبات و سیاستهای موضوع این آیین‌نامه عوارض وضع نمایند و به موجب تبصره ماده ۵ به منظور تامین هماهنگی در شیوه محاسبه عوارض در خصوص شوراهای اسلامی شهر دستورالعملهای موضوع ماده ۳۰ آیین‌نامه مالی شهرداریها مراعات می‌گردد. لذا ادعای شاکی در خصوص اینکه تبصره مزبور خلاف موازین قانونی است بر خلاف واقع می‌باشد، چرا که قانون نحوه تصویب و وصول عوارض نیز از طرف شورای اسلامی شهر کاملاً بر اساس قانون و آیین‌نامه ذیربط صورت گرفته است و شورا اقدامی خلاف قانون بعمل نیاورده است. ۳- متأسفانه شاکی بدون ارائه تمامی مصوبات شورای اسلامی شهر اصفهان تقاضای ابطال نموده، در حالی که مسلماً چنانچه تمامی مصوبات شورای اسلامی شهر راجع به عوارض

رئیس هیئت مدیره
دیوان عدالت اداری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدُوا

دادنامه

ارزش افزوده بر تراکم‌های ساختمانی به آن شعبه ارائه می‌گردید، واقعیت امر روشن می‌شد، توضیح اینکه شورای اسلامی شهر اصفهان در جلسه علنی ۱۳۸۳/۷/۱۱ نحوه اجرای مفاد مندرج در تبصره ۹ دفترچه‌های عوارض ارزش افزوده بر تراکم‌های ساختمانی را به تصویب رسانیده و به موجب آن صراحتاً اعلام گردیده که در تبصره ۹ دفترچه‌های تراکم سال ۱۳۸۳ به جای عوارض روز، عوارض زمان ساخت ملاک عمل قرار گیرد و حتی در خصوص کسانی که مشمول تبصره ۹ می‌گردند، چنانچه مؤدی جرائم ماده صد مربوطه را در زمان خود پرداخت نموده و از بابت آنها با شهرداری تسویه حساب نموده باشد از شمول تبصره ۹ معاف می‌باشد.

۴- مطابق ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ قانونگذار وظایف شورای اسلامی شهر را در ۳۴ بند برشمرده و احصاء نموده و از مدلول بندهای ۱۶ و ۲۶ که مبنی بر تصویب لوایح و برقراری و یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت و اعلام آن از سوی وزارت کشور و نیز تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه مالی و معاملات شهرداریها می‌باشد، اختیار تعیین و تصویب توسط شورای اسلامی شهر مستفاد می‌گردد که مبین صحت عمل و قانونی بودن تصمیم اتخاذ شده از ناحیه شورای اسلامی شهر می‌باشد. ۵- اخیراً هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طی دادنامه ۵۸۷ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۵ موضوع دریافت جرائم ماده صد قانون شهرداری و تبصره‌های آن و عوارض قانونی متعلقه به زیربنا، پذیره، اضافه تراکم و تغییر کاربری را از یکدیگر تفکیک نموده و بخشنامه وزارت کشور مبنی بر دریافت عوارض متعلقه فوق‌الذکر علاوه بر جرائم کمیسیون ماده صد را قانونی دانسته و صراحتاً در رأی صادره اعلام داشته است، جرائم مندرج در تبصره‌های ماده صد قانون شهرداری در واقع به منزله مجازات تخلفات ساختمانی مورد نظر مقنن بوده و انواع مختلف عوارض قانونی در حقیقت از نوع حقوق دیوانی ناشی از اعمال مجاز محسوب و به لحاظ تمایز و تفاوت وجوه عناوین مذکور مصوبه وزارت کشور از جهت اینکه مفید لزوم استیفاء عوارض قانونی است مغایرتی با قانون ندارد که مشخص می‌گردد دیوان عدالت اداری نیز در خصوص وصول عوارض قانونی و عدم مغایرت آن با قانون به صراحت اعلام نظر نموده است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان تشکیل و پس

از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

نظر به وجوه تمایز عناوین جرمه تخلفات ساختمانی و عوارض از جهات مختلف و اینکه به حکم قانونگذار جرمه در واقع و نفس الامر در مقام اعمال مجازات تخلف ساختمانی توسط کمیسیونهای ذیصلاح تعیین و برابر مقررات وصول می‌شود، در حالی که عوارض در جهت تامین هزینه‌های لازم برای ارائه خدمات شهری و توفیق شهرداری در انجام وظایف و مسئولیتهای مقرر در ماده ۵۵ قانون شهرداری با رعایت مقررات مربوط توسط مرجع ذیصلاح از جمله شورای اسلامی شهر برقرار می‌شود، وصول آن از مقوله حقوق دیوانی به شمار می‌رود، بدون اینکه تخلفی صورت گرفته باشد. بنابراین تبصره ۹ مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۳ شورای اسلامی شهر اصفهان مستنداً به تبصره یک ماده ۵ قانون موسوم به تجمیع عوارض مغایرتی با قانون ندارد و خارج از حدود اختیارات شورای مزبور نمی‌باشد. /

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضائی دیوان عدالت اداری

مقدسید فرد